

PONSAERS, P. en DE KIMPE S., *De consensusmania: over de achtergronden van de politiehervorming*, Leuven, Acco, 2001, 283 p.

Wie zich ooit verdiept in de politie- en/of justitiehervorming zal niet voorbij kunnen aan dit overzichtswerk, zoveel is zeker. In de inleiding waarschuwen de auteurs met nadruk voor al te hoge verwachtingen bij de lezer. Zij pretenderen niet dé waarheid te brengen, enkel de subjectieve waarheid van een aantal politieke sleutelfiguren die direct betrokken waren bij de Octopusonderhandelingen die uitmondde in de grootste hervorming die ons politie- en justitieapparaat ooit hebben gekend. Wie een tijdsgewricht reconstrueert, weet dat de subjectieve perceptie van sleutelfiguren die, in hun onderscheiden functies en hoedanigheden, betrokken partij bij de besluitvorming zijn geweest, minstens even relevant is als de objectieve beschrijving van feitelijkheden. Men mag niet uit het oog verliezen dat dit boek een reconstructie beoogt van de evolutie van de politieke besluitvorming. Zowel voor insiders als voor buitenstaanders is dit een hachelijke onderneming. PONSASERS en DE KIMPE hebben zich maximaal gewapend door een zorgvuldige selectie van hun sleutelfiguren en door de inbedding van de perceptie van die laatsten in een rijkelijk gestoffeerde rechtsleer.

Ze hebben terecht gekozen voor Vlaamse sleutelfiguren, één uitzondering niet te na gesproken. Zoals de auteurs voorstellen wordt de wijze waarop de Waalse politieke protagonisten aankijken tegen deze turbulente periode best beschreven door Waalse auteurs. Al is het maar omdat ze beter bepaalde gevoeligheden en cultuurverschillen kunnen inschatten. Voor insiders van de discussie over de politie- en justitiehervormingen is de cultuurkloof tussen de Gemeenschappen een realiteit.

Vooraleer deze bespreking aan te vatten heb ik het boek enkele maanden opzij gelegd. Bij een eerste lezing had ik te veel de neiging om in discussie te treden met de auteurs en kon ik onvoldoende afstand nemen. Het gevolg was dat de rijkdom van de veelheid van interpretaties en percepties voor een stuk aan mij voorbijging. Bij een tweede en derde lezing dringt dat veel dieper door.

Het klinkt misschien contradictorisch maar wie dit boek als leek leest, laat de veelheid van informatie meer onbevangen tot zich komen, wat de diepgang ten goede komt. Het boek is niet opgebouwd volgens een transparante structuur, uitzondering gemaakt voor het eerste en het laatste hoofdstuk. De reden is relatief eenvoudig. De auteurs hebben niet gekozen voor een chronologische reconstructie. Het deel over de diverse parlementaire onderzoekscommissies mist daardoor wat duidelijkheid. Toegegeven, het was in die periode, zelfs voor de zeer goed geïnformeerde buitenstaander, niet altijd meer duidelijk welke onderzoekscommissie met wat bezig was.

Zoals hoger gesteld handelt dit boek over politieke standpunten en over de politieke besluitvorming inzake de politiehervorming. Het derde hoofdstuk, dat handelt over de diverse breuklijnen, raakt de kern van het politiek debat over de politiehervorming, met name de zorg voor de vrijwaring van de gemeentelijke autonomie en vooral van de positie van de burgemeester bij het gezag over de

lokale politie. Met grote precisie ontrafelen de auteurs elk onderdeel van deze breuklijn.

In het laatste hoofdstuk over de aanloop naar en het verloop van de Octopus-onderhandelingen, krijgt de lezer een breed overzicht van de uiteenlopende factoren die Octopus hebben gekruid. Een beetje abrupt stopt het boek waar de politiereorganisatie concrete vormen aannam, nl. bij de onderhandelingen over het statuut en de eerste denkpatronen voor een concrete implementatie. Een terecht keuze, want dit is voer voor een nieuw boek dat zeker getoetst zal worden aan de bevindingen van PAUL PONSAERS en SOFIE DE KIMPE.

Heeft deze enthousiaste (her-)lezer dan geen zwakke punten ontdekt? Natuurlijk wel, al verdwijnen de minpunten in het niet tegen de achtergrond van de veelheid van relevante informatie. Zoals hoger aangehaald, was het werk misschien gebaat geweest met een meer overzichtelijke chronologische structuur. Nu hebben PONSAERS-DE KIMPE gekozen voor een thematische bespreking. Handig als het gaat om het bundelen van de ervaringen van de sleutelfiguren, maar het gaat wel ten koste van de overzichtelijkheid van de aangeboden informatie. De thesisstudent die dit onderwerp aansnijdt en niet buiten dit basiswerk kan, doet er goed aan om, in ondersteunende literatuur, een goed historisch overzicht van de totaliteit van de politiehervorming te zoeken als houvast en basis voor de lectuur van dit boek. Gelukkig werd in het verleden dergelijk referentiemateriaal gepubliceerd door PAUL PONSAERS, o.a. in *Panopticon*.

Voor de rest is er hier en daar wat verkeerd gelopen met de situering van een aantal feitelijkheden en is er sprake van een zeldzame persoonsverwarring. Maar men moet al bijzonder negatief-kritisch ingesteld zijn om daarover te struikelen. Ik herhaal, het is ontstellend moeilijk voor buitenstaanders om een dergelijk complex verhaal te reconstrueren en al mijn waardering gaat uit naar PAUL PONSAERS en SOFIE DE KIMPE voor de wijze waarop ze hun opdracht hebben ingevuld. Een aanrader, dit boek!

Brice DE RUYVER

WEERMAN, FRANK M., *Samenplegen, Over criminele samenwerking en groepsvorming*, Nijmegen, Ars Aequi Libri, 2001, 132 p.

Het uitgangpunt van deze studie vormde de vaststelling dat heel wat criminaliteit een groeps karakter vertoont. Dat geldt het sterkst voor het criminele gedrag van jeugdigen, dat veelal plaatsvindt binnen de context van een groep vrienden en soms binnen een criminele jeugdgroep of jeugdbende, maar ook voor criminaliteit die door oudere wetsovertreders samen met mededaders wordt uitgevoerd, en voor de georganiseerde misdadigheid. Paradoxaal genoeg heeft de criminologie relatief weinig aandacht besteed aan dit groeps karakter. WEERMAN verkies voor zijn boek de term *samenplegen* boven de term groeps criminaliteit, omdat het samen plegen van delicten ook een zaak kan zijn van enkele daders, die voor de rest niet samenwerkten of misschien nooit meer zullen samenwerken, en boven de term criminele samenwerking, omdat deze laatste term volgens hem te sterke nadruk legt op het bewust vormen van verbanden om delicten te plegen.